

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра соціальних та економічних дисциплін, факультет № 2

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни «Економічна статистика»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
071 «Облік і оподаткування»

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Протокол № 7 від 29.08.2023

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол № 7 від 29.08.2023.

Розглянуто на засіданні кафедри соціальних та економічних дисциплін
Протокол №7 від 29.08.2023

Розробники: доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін,
кандидат економічних наук Сусіденко Олексій Валентинович.

Рецензенти:

1. професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНУ ім.
В.Н. Каразіна, кандидат економічних наук, професор Глущенко А.С.;
2. доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидат
економічних наук, доцент Павленко Н.В.

ПЕРЕЛІК ТЕМ, ВИНЕСЕНИХ НА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема № 1. Методологічні основи економічної статистики.

Семінарське заняття – 2 години

Питання до семінарського заняття

1. Об'єкт та предмет економічної статистики.
2. Методологія статистичних досліджень.
3. Організація статистики в Україні.

Питання для контролю знань

1. Розкрийте сутність об'єкта вивчення економічної статистики.
2. Надайте визначення та охарактеризуйте предмет економічної статистики.
3. Розкрийте зв'язок економічної статистики з економічною теорією й суміжними дисциплінами.
4. Визначте мету та завдання економічної статистики.
5. Проаналізуйте основні категорії економічної статистики.
6. Охарактеризуйте основні методи економічної статистики.
7. Охарактеризуйте стадії статистичного дослідження.
8. Охарактеризуйте джерела статистики.
9. Як організований статистичний облік в Україні?
10. Назвіть елементи національної статистичної системи.

Теми доповідей

1. Становлення статистики як науки.
2. Міжнародні статистичні організації.

Рекомендована література

Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Онофрієнко Н.О. Статистика: конспект лекцій: Навч. посібник. – Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016. – 108 с. URL: http://www.kgt.dp.ua/files/20171129154854_statistika.pdf
3. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
4. Статистика: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Н.Л. Кузьмінська. – Електронні текстові дані (1 файл: 1326 Кб). – Київ : КПІ

ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 162 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38742/1/Statistica_lecture_2018.pdf

Додаткові літературні джерела

5. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 2. Статистичні спостереження.

Семінарське заняття – 2 години

Питання до семінарського заняття

1. Методологічні та організаційні питання статистичного спостереження.
2. Форми, види і способи статистичного спостереження.

Питання для контролю знань

1. В чому полягає суть та завдання статистичного спостереження?
2. Здійсніть класифікацію статистичних спостережень.
3. Що зазначається у програмно-методологічній частині плану статистичного спостереження?
4. Що таке об'єкт і одиниця спостереження, одиниця сукупності?
5. Що зазначається в організаційній частині плану статистичного спостереження?
6. Що таке об'єктивний і суб'єктивний час спостереження, критичний момент?
7. Які існують види і способи спостереження?
8. Які існують види статистичної звітності?
9. Які бувають види помилок статистичного спостереження? В чому їх відмінності та особливості?
10. В чому суть арифметичного і логічного контролю матеріалів спостереження?

Теми доповідей

1. Види статистичного спостереження.
2. Помилки спостереження та види контролю даних.

Рекомендована література

Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.:

[Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf

2. Онофрієнко Н.О. Статистика: конспект лекцій: Навч. посібник. – Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016. – 108 с. URL: http://www.kgt.dp.ua/files/20171129154854_statistika.pdf

3. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>

4. Статистика: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Н.Л. Кузьмінська. – Електронні текстові дані (1 файл: 1326 Кб). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 162 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38742/1/Statistica_lecture_2018.pdf

Додаткові літературні джерела

5. Глосарій до плану статистичного спостереження : затв. наказом Державного комітету статистики України від 29 груд. 2009 р. №498. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm

6. Інструкція зі статистики заробітної плати : затв. наказом Державного комітету статистики України від 13 січ. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text>

7. Інструкція зі статистики кількості працівників : затв. наказом Державного комітету статистики України від 28 верес. 2005 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05#Text>

8. Методологічні положення про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств : затв. наказом Державного комітету статистики України від 31 груд. 2014 р. № 417. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/menu_/2ed_d_pidpr.htm

9. Про затвердження форм державних статистичних спостережень № 2-інвестиції (квартальна) «Звіт про капітальні інвестиції», № 2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» : Наказ Державної служби статистики України від 12 верес. 2023 р. № 264. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0264832-23#Text>

10. Про затвердження форм державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» та № 1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці»: Наказ Державної служби статистики України від 30 берез. 2023 р. № 128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0128832-23#Text>

11. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/45-22. URL: <https://document.vobu.ua/doc/16972>

12. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/44-22. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/fn075903?an=2&ed=2022_10_31

13. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних

активів, амортизацію та капітальні інвестиції» від 26 верес. 2022 р. № 19.1.2-12/37-22. URL:

https://ips.ligazakon.net/document/view/FN075927?an=1&ed=2022_09_26

14. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 3. Зведення, класифікації та групування статистичних даних.

Семінарське заняття – 4 години

Питання до семінарського заняття

1. Суть статистичного зведення і групування, їх основні завдання та види.
2. Методологія статистичних групувань.
3. Статистичні ряди.
4. Статистичні таблиці і графіки.

Питання для контролю знань

1. Що таке статистичне зведення та які його види ?
2. Що таке статистичне групування?
3. Які існують види групувань залежно від кількості групувальних ознак і залежно від мети групування? Навести приклади.
4. Назвати правила формування груп за атрибутивною і варіаційною ознакою.
5. Що таке ряди розподілу і динаміки? Які вони мають основні елементи?
6. Яка сутність і мета вторинного групування?
7. Які є способи вторинного групування?
8. Які таблиці називаються статистичними? Назвати їх види.
9. З яких основних елементів складається статистична таблиця?
10. Які є види статистичних графіків та особливості їх застосування?

Теми доповідей

1. Багатомірні групування.
2. Правила формування груп.

Рекомендована література

Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім.

Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf

2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>

3. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8418/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%9D%D0%92.pdf

4. Онофрієнко Н.О. Статистика: конспект лекцій: Навч. посібник. – Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016. – 108 с. URL: http://www.kgt.dp.ua/files/20171129154854_statistika.pdf

5. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>

6. Статистика: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Н.Л. Кузьмінська. – Електронні текстові дані (1 файл: 1326 Кб). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 162 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38742/1/Statistica_lecture_2018.pdf

Додаткові літературні джерела

7. Глосарій до плану статистичного спостереження : затв. наказом Державного комітету статистики України від 29 груд. 2009 р. №498. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm

8. Інструкція зі статистики заробітної плати : затв. наказом Державного комітету статистики України від 13 січ. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text>

9. Інструкція зі статистики кількості працівників : затв. наказом Державного комітету статистики України від 28 верес. 2005 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05#Text>

10. Методичні рекомендації розрахунку рівня тіньової економіки : затв. наказом Міністерства економіки України від 18 лют. 2009 р. № 123. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0123665-09#Text>

11. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Річні національні рахунки» : затв. наказом Державної служби статистики України від 26 лип. 2022 р. № 214 (зі змінами, затвердженими наказом Державної служби статистики 30 грудня 2022 року № 455). URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/210/210_2022.pdf

12. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html

13. Методологічні положення про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств : затв. наказом Державного комітету статистики України від 31 груд. 2014 р. № 417. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/menu_/2ed_d_pidpr.htm

14. Про затвердження форм державних статистичних спостережень № 2-інвестиції (квартальна) «Звіт про капітальні інвестиції», № 2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» : Наказ Державної служби статистики України від 12 верес. 2023 р. № 264. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0264832-23#Text>

15. Про затвердження форм державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» та № 1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці»: Наказ Державної служби статистики України від 30 берез. 2023 р. № 128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0128832-23#Text>

16. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/45-22. URL: <https://document.vobu.ua/doc/16972>

17. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/44-22. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/fn075903?an=2&ed=2022_10_31

18. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» від 26 верес. 2022 р. № 19.1.2-12/37-22. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/FN075927?an=1&ed=2022_09_26

19. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 4. Статистичні показники.

Семінарське заняття – 4 години

Питання до семінарського заняття

1. Види та призначення статистичних показників.
2. Абсолютні та відносні величини.
3. Середні величини.
4. Індекси.

Питання для контролю знань

1. Що характеризують абсолютні величини?

2. Назвати одиниці вимірювання абсолютних величин.
3. Яка відмінність існує між натуральними та умовно натуральними вимірниками абсолютних величин?
4. Які величини в статистиці називаються відносними?
5. В яких одиницях вимірювання можуть виражатися відносні величини?
6. Які є види відносних величин? Навести приклади.
7. В чому суть середньої величини як статистичного показника.
8. Назвати основні види середніх величин та критерії їх застосування.
9. Як обчислюється середня арифметична інтервального ряду?
10. Які існують види індексів?

Теми доповідей

1. Суть і види узагальнюючих статистичних показників.
2. Суть і умови використання середніх величин.

Рекомендована література **Основні літературні джерела**

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Онофрієнко Н.О. Статистика: конспект лекцій: Навч. посібник. – Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016. – 108 с. URL: http://www.kgt.dp.ua/files/20171129154854_statistika.pdf
3. Статистика: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Н.Л. Кузьмінська. – Електронні текстові дані (1 файл: 1326 Кб). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 162 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38742/1/Statistica_lecture_2018.pdf

Додаткові літературні джерела

4. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html
5. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 5. Основні класифікації та групування економічної статистики.

Семінарське заняття – 2 години

Питання до семінарського заняття

1. Класифікації в економічній статистиці.
2. Класифікації в системі єдиного державного обліку та ідентифікації усіх суб'єктів господарювання.
3. Інші національні класифікації та класифікатори.

Питання для контролю знань

1. У чому полягає мета розроблення статистичних класифікацій?
2. Охарактеризуйте основні типи статистичних класифікацій.
3. Що означає «гармонізація класифікацій»?
4. Що таке класифікація?
5. Що таке класифікатор?
6. Назвіть етапи побудови класифікацій.
7. Назвіть основні національні класифікації в Україні.
8. Яку роль відіграють класифікації в економічній статистиці?
9. Назвіть основні джерела інформації про міжнародні статистичні класифікації.
10. У чому полягає різниця між статистичною класифікацією і номенклатурою?

Теми доповідей

1. Єдина система класифікації і кодування техніко-економічної та соціальної інформації (ЄСКК).
2. Інформаційні потреби користувачів щодо даних про економіку.

Рекомендована література Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>
3. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>

Додаткові літературні джерела

4. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html
5. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г.

Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 6. Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів.

Семінарське заняття – 2 години

Питання до семінарського заняття

1. Система національних рахунків як модель економіки.
2. Система основних рахунків.
3. Комплексна оцінка економічних операцій.

Питання для контролю знань

1. Охарактеризуйте призначення Класифікації інституційних секторів економіки України (KICE) та її об'єктів.
2. Дайте визначення інституційної одиниці в KICE та наведіть її ознаки.
3. Охарактеризуйте групи інституційних одиниць в KICE.
4. Розкрийте сутність домашнього господарства.
5. Поясніть особливості виробничої діяльності фізичної особи-підприємця.
6. Поясніть особливості виробничої діяльності юридичної особи.
7. Охарактеризуйте основні види юридичних осіб в KICE.
8. Розкрийте сутність інституційних секторів та їх класифікацію за KICE.
9. Проаналізуйте структуру Класифікації індивідуального споживання за цілями.
10. Назвіть групи рахунків, які виокремлюють в СНР.
11. Проаналізуйте схему національних рахунків.
12. Поясніть схему балансууючих статей в рахунках СНР.

Теми доповідей

1. Класифікації в системі національних рахунків.
2. Класифікація поточних податків у СНР.

Рекомендована література

Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf

2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>

Додаткові літературні джерела

3. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Річні національні рахунки» : затв. наказом Державної служби статистики України від 26 лип. 2022 р. № 214 (зі змінами, затвердженими наказом Державної служби статистики 30 грудня 2022 року № 455). URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/210/210_2022.pdf

4. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html

5. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 7. Статистика основних макроекономічних показників у системі національних рахунків.

Семінарське заняття – 4 години

Питання до семінарського заняття

1. Загальна характеристика основних макроекономічних показників і взаємозв'язок між ними.
2. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту.
3. Методологічні основи розрахунків рівня тіньової економіки.
4. Основні методи обчислення тіньової економіки.

Питання для контролю знань

1. Які стадії економічної діяльності характеризують макроекономічні показники?
2. Назвіть показники, які характеризують стадії економічної діяльності.
3. Розкрийте сутність показника «валовий випуск».
4. Розкрийте сутність показника «проміжне споживання».
5. Розкрийте сутність показника «валова додана вартість галузей, секторів».
6. Назвіть показники, які характеризують результати економічної діяльності.
7. Поясніть суть показника «валовий внутрішній продукт».
8. Як розраховується ВВП виробничим методом?
9. Як розраховується ВВП розподільним методом?

10. Як розраховується ВВП методом кінцевого використання?
11. У чому полягає різниця між номінальним і реальним ВВП?
12. Який макроекономічний показник можна назвати індикатором розвитку чи спаду економіки та коливань економічної кон'юнктури?
13. Що являє собою індекс-дефлятор ВВП?
14. Назвіть основні методи переоцінки ВВП у постійні ціни.
15. Які види нелегальної економічної діяльності мають бути включені до національних рахунків відповідно до міжнародних стандартів?
16. Яким джерелами статистичних даних користуються статистичні органи для вимірювання рівня тіньової економіки?

Теми доповідей

1. Показники стадій економічної діяльності.
2. Показники результатів економічної діяльності.

Рекомендована література Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>

Додаткові літературні джерела

3. Методичні рекомендації розрахунку рівня тіньової економіки : затв. наказом Міністерства економіки України від 18 лют. 2009 р. № 123. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0123665-09#Text>
4. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Річні національні рахунки» : затв. наказом Державної служби статистики України від 26 лип. 2022 р. № 214 (зі змінами, затвердженими наказом Державної служби статистики 30 грудня 2022 року № 455). URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/210/210_2022.pdf
5. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html
6. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 8. Статистика праці.

Семінарське заняття – 4 години

Питання до семінарського заняття

1. Статистика трудової діяльності.
2. Статистика окремих форм трудової діяльності.
3. Статистика продуктивності робочої сили.
4. Статистичні показники вартості робочої сили.

Питання для контролю знань

1. Дайте розгорнуту характеристику трудової діяльності.
2. Назвіть і проаналізуйте форми трудової діяльності, визначені міжнародними стандартами.
3. Дайте визначення робочої сили та охарактеризуйте її складові.
4. Охарактеризуйте показники для аналізу робочої сили та її недовикористання.
5. Охарактеризуйте показники для оцінки участі населення в трудовій діяльності.
6. Назвіть і проаналізуйте основні відносні статистичні показники робочої сили.
7. Назвіть і проаналізуйте відносні статистичні показники щодо окремих форм трудової діяльності.
8. Дайте визначення продуктивності праці та її оцінки.
9. Охарактеризуйте систему статистичних показників продуктивності праці.
10. Охарактеризуйте основні положення статистичного вимірювання оплати праці і вартості робочої сили.
11. Назвіть показники статистики витрат підприємств на робочу силу в Україні.
12. Назвіть показники статистики робочого часу і його використання.
13. Обґрунтуйте поняття вартості робочої сили.
14. Сформулюйте загальні принципи і методи розрахунку вартості робочої сили.
15. Назвіть основні показники статистики заробітної плати.

Теми доповідей

1. Динаміка економічної активності населення в розрізі основних груп населення (вік, стать, місце проживання).
2. Динаміка рівня безробіття населення (за методологією МОП) у розрізі основних груп (вік, стать, місце проживання).

Рекомендована література **Основні літературні джерела**

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім.

Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf

2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>

Додаткові літературні джерела

3. Інструкція зі статистики заробітної плати : затв. наказом Державного комітету статистики України від 13 січ. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text>

4. Інструкція зі статистики кількості працівників : затв. наказом Державного комітету статистики України від 28 верес. 2005 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05#Text>

5. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html

6. Методологічні положення про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств : затв. наказом Державного комітету статистики України від 31 груд. 2014 р. № 417. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/menu_/2ed_d_pidpr.htm

7. Про затвердження форм державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» та № 1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці»: Наказ Державної служби статистики України від 30 берез. 2023 р. № 128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0128832-23#Text>

8. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/45-22. URL: <https://document.vobu.ua/doc/16972>

9. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/44-22. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/fn075903?an=2&ed=2022_10_31

10. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 9. Статистика основних і оборотних активів.

Семінарське заняття – 4 години

Питання до семінарського заняття

1. Оцінювання стану та руху основного капіталу.
2. Показники простого та розширеного відтворення основних засобів.

3. Оцінювання обсягу та руху оборотного капіталу.

Питання для контролю знань

1. Назвіть основні ознаки групувань основного капіталу.
2. Опишіть схеми балансів основного капіталу.
3. Які види оцінки основного капіталу використовуються в статистичній практиці?
4. Які показники розраховуються для характеристики стану, відтворення й використання основного капіталу?
5. Назвіть матеріальні активи, які входять до складу оборотних активів?
6. Які основні завдання статистики оборотних активів?
7. Які показники розраховуються для характеристики використання оборотних активів?
8. Надайте визначення оборотних (обігових) коштів.
9. За якими ознаками класифікують обігові кошти.
10. За рахунок яких фінансових ресурсів підприємства можуть формувати обігові кошти?
11. Охарактеризуйте вплив різних джерел фінансування обігових коштів на показники підприємства, його витрати та фінансові результати.
12. Охарактеризуйте показник оборотності оборотних коштів. Що він показує?
13. Якими способами можна визначити суму вивільнених чи залучених («заморожених») коштів, в результаті зміни їх оборотності?

Теми доповідей

1. Методи нарахування амортизації.
2. Види оцінки основних засобів.

Рекомендована література

Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>

Додаткові літературні джерела

7. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html
8. Методологічні положення про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств : затв. наказом Державного

комітету статистики України від 31 груд. 2014 р. № 417. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/menu_2ed_d_pidpr.htm

9. Про затвердження форм державних статистичних спостережень № 2-інвестиції (квартальна) «Звіт про капітальні інвестиції», № 2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» : Наказ Державної служби статистики України від 12 верес. 2023 р. № 264. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0264832-23#Text>

10. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» від 26 верес. 2022 р. № 19.1.2-12/37-22. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/FN075927?an=1&ed=2022_09_26

11. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Тема № 10. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств.

Семінарське заняття – 2 години

Питання до семінарського заняття

1. Показники оцінки майнового стану та прибутковості господарської діяльності.
2. Показники платоспроможності та фінансової стійкості підприємств.

Питання для контролю знань

1. Дайте визначення фінансового стану підприємства.
2. Назвіть основні показники статистики фінансового стану підприємств.
3. Охарактеризуйте групу показників оцінки майнового стану підприємства.
4. Охарактеризуйте групу абсолютних показників прибутковості підприємства.
5. Охарактеризуйте групу відносних показників прибутковості (рівень рентабельності) підприємства.
6. Охарактеризуйте групу відносних показників рентабельності, які розраховуються на базі індексного аналізу.
7. Охарактеризуйте групу відносних показників прибутковості, які характеризують використання капіталу (активів) підприємства.

8. Охарактеризуйте групу показників ліквідності та платоспроможності підприємства.
9. Охарактеризуйте групу показників оцінки фінансової стійкості та стабільності підприємства.
10. Охарактеризуйте групу показників ділової активності підприємства.

Теми доповідей

1. Визначення впливу економічних факторів на результати фінансово-господарської діяльності за допомогою статистичних методів.
2. Методи статистичного аналізу показників рентабельності.

Рекомендована література

Основні літературні джерела

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>
3. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8418/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%9D%D0%92.pdf

Додаткові літературні джерела

4. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html
5. Методологічні положення про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств : затв. наказом Державного комітету статистики України від 31 груд. 2014 р. № 417. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/menu_/2ed_d_pidpr.htm
6. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

Офіційний сайт Верховної Ради України	https://zakon.rada.gov.ua/laws
Офіційний сайт Державної служби статистики України	http://www.ukrstat.gov.ua/
Офіційний сайт Євростату	https://ec.europa.eu/eurostat
Офіційний сайт Національного банку України	http://www.bank.gov.ua
Сайт Мінфін	http://index.minfin.com.ua/
Статистика для економістів	https://www.youtube.com/watch?v=36v8jfdFnoE&list=PLRTLjA4LRDyYWk7yXL2J90cV0OvW2XLxT